

I WNIOSKI DO DIAGNOZY:

Gmina wiejska jaką są Rachanie, nie ma takich możliwości rozwoju i stymulowania życia kulturalnego jak w mieście, gdzie istnieje więcej instytucji oferujących coraz to atrakcyjniejsze formy zajęć. Na wsi jest inaczej. Tutaj główną instytucją oferującą zajęcia kulturalne jest Gminny Ośrodek Kultury, który organizuje różnorodne zajęcia kulturalne, festiwale, koncerty i imprezy okolicznościowe. Jego działalność skupia się na aktywizacji wszystkich grup wiekowych poprzez zapewnienie zorganizowanych form spędzania czasu wolnego np. na zajęciach fitness, dożynkach, imprezach okolicznościowych.

Gospodarstwa domowe na obszarach wiejskich do których zalicza Gmina Rachanie częściej borykają się z trudną sytuacją materialną i życiową. Rodziny najczęściej korzystają

ze wsparcia pomocy społecznej ze względu na złą sytuację materialną powodowaną przede wszystkim wysokim bezrobociem oraz brakiem wolnego czasu z racji rolniczego charakteru gminy. Nie bez znaczenia jest tutaj postępujący niż demograficzny a co za tym idzie starzejące się społeczeństwo i wysoki poziom migracji mieszkańców zarówno do miast jak również za granicę. Powoduje to nie tylko wyludnianie się wsi, ale również opóźnia jej rozwój.

IV.1. WNIOSKI

- *Problemy finansowe zarówno GOK-U jak i mieszkańców gminy, ograniczają możliwości organizowania zajęć dedykowanych dla poszczególnych grup wiekowych mieszkańców.*

Zajęcia organizowane przez GOK są tak konstruowane, aby zaspokoić potrzeby i oczekiwania jak najszerszej grupy odbiorców. Nie jest to dobrze widziane zwłaszcza przez młodych ludzi, którzy z tego względu postrzegają ofertę GOK, jako mało atrakcyjną, nieadekwatną do ich potrzeb i oczekiwań. Podobnie ma się sytuacja mężczyzn w Gminie.

Sytuację dodatkowo komplikuje niska zamożność mieszkańców, którzy niechętnie przeznaczają środki finansowe na płatne formy zajęć kulturalnych, co skutecznie utrudnia zwiększenie katalogu oferowanych zajęć i przekłada się na poziom ich atrakcyjności.

Taka sytuacja z jednej strony zniechęca potencjalnych uczestników, których liczba jest niewielka a z drugiej strony utrudnia kontynuowanie podjętych inicjatyw, które z

powodu malejącej liczby uczestników z czasem zostają odwoływane. Nieliczni mieszkańcy, próbują rozwijać swoje zainteresowania na własną rękę, z różnym skutkiem. Prowadzi to w rezultacie do sytuacji w której oferta kulturalna jest nie do końca trafiona pod względem zainteresowań, potrzeb i oczekiwań poszczególnych grup odbiorców, w tym do zmieniających się trendów i mody.

➤ *Braki kadrowe GOK Rachanie.*

GOK nie dysponuje odpowiednią ilością osób a zbyt mała liczba etatów wymusza łączenie obowiązków w różnych zakresach. Brakuje animatorów, trenerów. Brak wyspecjalizowanej kadry ogranicza możliwości rozwojowe GOK a zatrudnienie specjalistów (drogich, bo jest ich mało na rynku lokalnym) wiąże się z wydatkami na które gminy nie stać. Dlatego bardzo rzadko korzysta się z usług takich osób, próbując realizować przedsięwzięcia posiadany kapitałem ludzkim.

➤ *Zbyt mało instytucji/ podmiotów zajmujących się upowszechnianiem kultury w tym zajęć dedykowanych dzieci, młodzieży i dorosłych.*

W Gminie Rachanie, instytucje funkcjonujące w sferze kultury, lub innych aspektów aktywności społecznej, to:

- *światlice wiejskie*: często wymagające remontu, gdzie drobne prace naprawcze wykonują społecznie mieszkańcy wsi, które często pozostawione same sobie, bez etatowego pracownika, nie ogrzewane w sposób ciągły tylko „w razie potrzeby”;
- *szkoły*: obecnie 3 na 14 sołectw! Funkcjonują tylko w godzinach zajęć lekcyjnych, czyli głównie do 15:00 i skupiają się na zajęciach edukacyjnych, sporadycznie angażują się w inne pozaszkolne inicjatywy;
- *Młodzi*: nie są traktowani jako partnerzy a zdarza się, że nawet postrzegani jako zagrożenie, bo coś zniszczą, zepsują. Sporadycznie realizują własne pomysły, rzadko są też partnerami dla instytucji;

➤ *rozproszenie wsi na obszarze gminy i ich oddalenie od GOK Rachanie oraz niewystarczająca sieć komunikacyjna.*

Trudności jakie stwarzają wyżej wymienione aspekty, często są kluczowymi problemami utrudniającymi życie kulturalne mieszkańców gminy. Odległość najdalej położonych miejscowości pozbawionych takich instytucji jak szkoła w odniesieniu do słabego skomunikowania stwarza barierę skutecznie izolującą mieszkańców.

Przesiadujące w domu dzieci i młodzież często nie są świadome możliwości jakie daje im własna wieś. Nie wiedzą w jaki sposób mają spędzić ten czas, nie dociera do nich informacja na temat bieżących ofert i inicjatyw, które motywowałyby twórcze i aktywne działania w ich środowisku lokalnym.

IV.2. REKOMENDACJE

W ramach realizacji przedsięwzięć z zakresu kultury w Gminie Rachanie na uwagę zasługuje:

1. Konieczność wykorzystania potencjału mieszkańców/ liderów celem angażowania ich do organizacji imprez kulturalnych m.in. poprzez:

- udzielanie pomocy informacyjnej i organizacyjnej mieszkańcom zainteresowanych poszerzeniem oferty kulturalnej dla swoich społeczności w tym lokalnym liderom, społecznikom, twórcom ludowym,
- wsparcie kadrowe i organizacyjne przebiegu imprez inicjowanych przez grupy mieszkańców podejmujących działania kulturalno-artystyczne dla swoich środowisk,
- wsparcie/ doradztwo z zakresu pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację inicjatyw kulturalnych na terenach wiejskich,
- organizowanie działań dedykowanych młodym ludziom,
- angażowanie dzieci i młodzieży do wspólnych inicjatyw kulturalnych,
- planowanie działań adekwatnych do potrzeb i oczekiwań obu płci - ze szczególnym uwzględnieniem mężczyznom w różnym wieku w odniesieniu do możliwości czasowych i dyspozycyjności,
- realizację inicjatyw dedykowanych młodym ludziom adekwatnych do ich potrzeb i oczekiwań w oparciu o zdiagnozowane potrzeby a nie wyobrażenie o ich potrzebach i oczekiwaniach - o tym jacy są naprawdę i czego oczekują,
- umożliwienie równego dostępu do zajęć - najczęściej projekty/inicjatywy skierowane są do młodych, którzy najlepiej sobie radzą lub którzy kompletnie sobie nie radzą. Reszta zostawiona jest sama sobie.

2. Rozbudowa sieci współpracy między różnymi podmiotami przy realizacji działań kulturalnych na rzecz społeczności lokalnej m.in. poprzez:

- organizację spotkań stowarzyszeń mieszkańców z terenu gminy,
- organizację spotkań twórców ludowych i rękodzielników z terenu gminy,
- zacieśnienie współpracy - wsparcia między pracownikami instytucji kultury a lokalnymi liderami ze wszystkich miejscowości,
- planowanie i realizację projektów z zakresu lokalnej kultury w obszarze kilku wsi na zasadzie partnerstwa z wykorzystaniem posiadanego potencjału ludzkiego i infrastruktury oraz lokalnej historii i tradycji,
- rozwój form współpracy między sołectwami, w zakresie współuczestnictwa w planowanych imprezach;

3. Stworzenie oferty kulturalnej obejmującej całą społeczność tj. dzieci, rodzice, dziadkowie tym m.in.

- organizację imprez kulturalnych i sportowych ukierunkowanych na całe rodziny: festyny, pikniki dla rodzin, imprezy sportowe, konkursy, warsztaty np. kulinarne, florystyczne,
- organizację spotkań dla seniorów, młodzieży, całych rodzin,

- wzrost liczby zajęć skierowanych do dzieci i młodzieży z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, muzyki, komputerów i sportu,
- wspieranie twórczości lokalnych artystów amatorów,
- organizację konkursów dla mieszkańców reprezentujących różne grupy wiekowe, dotyczących historii i współczesności miejscowości wchodzących w skład gminy,
- organizację spotkań z ciekawymi ludźmi, twórcami/ pisarzami/ sportowcami/ artystami itp.,
- poszerzenie oferty zajęć dodatkowych, rozwijających talenty dzieci i młodzieży

w oparciu o nowoczesne technologie multimedialne tj. teatr, film, e-sport,

- organizację konkursów dla sołectw na promocję walorów lokalnych, wykorzystanie potencjału ludzkiego, lokalowego,
- szersze wykorzystanie świetlic wiejskich, remiz OSP do mniejszych spotkań i imprez,
- otwarcie się szkół na całe społeczności lokalne w zakresie inicjatyw kulturalno-rozrywkowych (np. organizacja lekcji otwartych, szkoleń dla mieszkańców);

4. Rozwój form promocji (wewnętrznej i zewnętrznej) dotyczącej organizowanych imprez kulturalnych, m. in. poprzez:

- szerszą promocję imprez lokalnych, adekwatną do możliwości percepcyjnych różnych grup odbiorców (młodzież nie czyta tablic ogłoszeń i plakatów a seniorzy z kolei słabo poruszają się w internecie),
- współpracę z mediami (prasa, radio) w zakresie przepływu informacji o organizowanych imprezach i ogłaszanych konkursach,
- rozbudowę i aktualizację stron internetowych GOK w odniesieniu do wsparcia promocji poszczególnych miejscowości lub stowarzyszeń, które często nie posiadają własnych stron internetowych,
- stworzenie bazy danych o imprezach organizowanych przez poszczególne wsie na stronie internetowej GOK, plakatach informacyjnych;

5. Wspieranie merytoryczne i organizacyjne lokalnego ruchu kulturalnego, w tym szczególnie promocja lokalnych talentów , m. in. poprzez:

- promocję lokalnych twórców, zarówno na płaszczyźnie lokalnej jak również szerszemu spektrum odbiorców,
- włączenie utalentowanych osób, uczniów, młodzieży do współpracy przy oprawie organizowanych na terenie gminy imprez kulturalnych,
- angażowanie młodych ludzi do realizacji podejmowanych inicjatyw kulturalnych;